

SAITIS BARBIPES (SALTICIDAE) IN NEDERLAND?**P. J. van Helsdingen**

Natuurhistorisch Museum Leiden

ABSTRACT

Two males of *Saitis barbipes* (Simon, 1868) (Salticidae) were captured in the Netherlands (Oegstgeest, Province of Zuid-Holland) on two occasions, in 1979 and 2000. Either case could be explained by visits to France and introductions into the Netherlands of this in France locally common salticid spider. The two observations demonstrate how easily this spider can be transported and, in one of the cases, how long it can survive under the severe conditions of being imprisoned in a folded tent during nearly one year.

Het antwoord op de vraag in de titel is "ja" en "nee". Ja, want hij is tweemaal in Nederland gezien, en nee, omdat hij hier geen voortplantingspopulatie heeft. Wat is het geval? In 1979, op 24 juni, vond ik in mijn huis in Oegstgeest, op de buitenkant van een raam, een fraai springspinnetje. Het was een mannetje, en ik herkende de soort direct: *Saitis barbipes* (Simon, 1868). Ik kende die soort goed uit Zuid-Frankrijk, waar ik in die tijd regelmatig mijn vakantie doorbracht. In feite stond ik bijna klaar voor vertrek naar de Ardèche, waar wij bij een boer een vast stekje hadden. Ik was al aan het voorbereidingen treffen, had die dag de tent nagekeken, uitgevouwen en scheerlijnen geïnspecteerd. En 's avonds in bed, het moment van de dag waarop de betere ingevingen omhoog borrelen, legde ik moeiteloos de link, die mij overdag was ontgaan. Dat spinnetje was uit de tent tevoorschijn gekomen, die ik op het terras vlak voor het bewuste raam uit het foudraal had gehaald en uitgevouwen. Geïmporteerd uit Frankrijk had het een hele winter koel maar vorstvrij doorgebracht in mijn bejaarde tent. Dat lijkt een lange periode van onthouding en overleving, maar daar zijn wel meer voorbeelden van bekend.

Dit jaar ving ik, op 23 juni 2000, weer een mannetje van *Saitis barbipes* in mijn huis, vlak achter het open raampje van het kleinste kamertje van het huis. Zou deze soort dan toch in ons land voorkomen? In de tussenliggende jaren had ik geen enkel exemplaar gezien. Ik was nog niet met vakantie geweest en kon het diertje dus niet hebben meegebracht. En ik had ook de tent niet nagekeken. De volgende dag analyseerde ik de situatie nog eens en ontdekte dat de burens, met wie wij de oprit naar de garages delen, de vorige dag net uit Frankrijk waren teruggekomen. Ze hadden hun caravan uitgeruimd op de oprit, en het bewuste raampje keek daarop uit. Weer een geval van import! Erg zuidelijk waren ze niet geweest, niet verder dan Dijon. Waaruit zou blijken dat deze soort in Frankrijk behoorlijk ver naar het Noorden is opgerukt.

We kunnen in ieder geval vaststellen dat *Saitis barbipes* een reislustige spin is die gemakkelijk meelift. Dat geldt zeker voor het mannetje. In Zuid-Frankrijk is de soort heel algemeen, meer naar het noorden zijn niet veel waarnemingen bekend. De dieren zijn vooral te vinden op zonnige muren en rotsen. Het mannetje valt op door zijn fraaie roodbruine beharing en de lang- en zwartgewimperde poten van het derde paar, die dwars op het lichaam staan en sterk contrasteren met de andere poten. Het dier krijgt daardoor iets van een kruisje met het lichaam als hoofdas en de donkere poten van het derde paar als dwarshout.

Dat sommige spinnen het lang kunnen uithouden zonder water en voedsel is in zijn algemeenheid natuurlijk bekend. Bij Baldakijns spinnen (Linyphiidae) zal het niet lukken om dieren onder zulke extreme omstandigheden lang in leven te houden, die hebben in ieder geval wel vocht nodig. Maar in sommige andere families is taaiheid troef. Zo hield ik eens, in de jaren dat ik met een verspreidingsonderzoek van die soort in Nederland bezig was, een kweek aan van *Segestria florentina* (Rossi). In een glazen bak zette ik wanden van piepschuim met gaten erin en de spinnen maakten keurig in die gaten hun woonkokers. Aan het eind van het jaar beëindigde ik de kweek, maakte de kooi leeg en verhuisde die naar zolder, waar hij op een kast op hergebruik moest wachten. Het volgend jaar wilde ik weer een paar dieren houden en haalde de kooi van zolder. Daar bleek nog een volwassen mannetje in te zitten! En dat terwijl ik het jaar daarvoor alleen onvolwassen dieren in die kooi had gehad. Dat mannetje was dus niet alleen in leven gebleven, maar ook nog eens verveld tot volwassen individu. Zonder voedsel en zonder water. Sommige spinnen zijn toch wel erg taai!

